

Učiteljski TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca na celi pol. Cena mu je za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise prejema vredništvo; naročnino in oznanila pa prejema in razpošiljanje oskerbuje založništvo.

List 3.

V Ljubljani, 1. februarija 1878.

Tečaj XVIII.

Doslednost.

1.

Če hočeš, da delo ti sad bo prinéšlo,
Da tvojega truda bo sréčen izid:
Doslednost izvoli za svoje si géslo,
In zdatno boš delal mladíni na príd!

2.

Če nestanoviten doslednost prezíraš,
Vse tvoje učenje bo skoraj zamán.
Kar danes si zidal, že jutri podíraš —
Brez prave doslednosti uk je neslán!

3.

Doslednosti vadi te mati naráva,
Iz njene se knjige prav mnogo učíš;
Jedina le ona vodnica je práva,
Po njenem vodilu glej, da se deržíš!

4.

Za zimo se redno nam vigred povrača,
Za slednim poletjem nastopa jesén;
Svet redno krog svoje osi se obrača
Tak úči se reda, če nisi lesén!

5.

Naráva naj torej ti bode vodnica,
Doslednost da vedno imaš pred očmí;
Učitelju ona je res pomočnica,
Da vadi se reda z vsemi močmi.

6.

Okléni naráve se, hodil boš varno,
Iz malega vzrastel bo velik ti vspéh;
Z doslednostjo delaj nevtrujeno, marno,
S tem šolski odpravil boš velíki gréh!

Pedagogični pogovori.

(Spisuje Jos. Ciperle.)

(2. del.)

3.

Mož ima moč v udih svojega trupla, ženska v besedah in solzah. Kaj vse ne premorejo ženske solze! Kaplja navadne vode izvotli kamen, kako bi ne izvotlile kaplje ženskih solz človeškega serca! Resnično je, da je ženska vkrotila že marsikterega možá divjaka; ali mnogo jih je pa že tudi spremenila v babjeke. In zato ima star latinski izrek prav, ki pravi: „Za človeka najškodljivše so te tri stvari: ogenj, voda in ženske“. Te tri stvari so seveda mu tudi jako koristne, ako jih rabi razumno. Saj Schiller poje: „Koristna ognja je oblast, — če človek čuva njega rast“. In kdo bi bil tako prederzen, da bi dvomil, da voda ni človeku koristna, saj se je še neki hudi pijanec na smertni postelji spravil ž njo. Pa še enkrat ponovim, da so te tri stvari človeku le koristne, ako jih rabi razumno. Ali strašna je ognjena in vodena oblast, ako prederere svoje meje; in kako strašna je vlada ženska nad možem. Zgodovina nas uči, da so bili slabotni in bolehni kralji najhujši zatirovalci svojih podložnih. Slabotnih ljudi se je treba najbolj bati. Ker s svojimi močmi ne morejo doseči ničesa, pa toliko bolj trudijo moči svojih služabnikov. In ženski spol, ali se ne imenuje slabi spol? Slab je pač za težko delo ali za vladanje je dosti čverst. Saj je dovolj znano, da je ukazovati vedno lažje, kakor ubogati.

Kjer je dobila ženska vajeti v roke, tam ji je težko jih iztergati. Tu se pokaže prav njena moč. Ne zapusti tako lahko svojih pozicij, kakor jih tudi Turki niso v zadnjih ruskih bojih. In zopet, kako so trudljive, da zasedejo te pozicije. Najpervo začno s sladkimi besedami in ljubeznjivimi pogledi. Te besede in ti pogledi postajajo vedno hujši in ostrejši, dokler ne začno streljati iz oči solzne krogle. In dobro merijo večidel. Ne terpi dolgo, in moško serce se uda, ter se zmešča tako, da je ženska lahko ovije krog persta, in potem lahko noč vse zoperstavljanje! adijo moštvo, ti močni spol! Po pravici pravi sv. Pavel: „Ženska je moževa zmešnjava“. Kranjec pa malo bolj robato reče: „Baba je h . . . —“ Da pa ne bode ta izrek tako terd, omehčajmo ga malo, ter recimo: „Deklica je angelj, žena je dar božji, ali baba naj bo to, kar Kranjec pravi, da je“. Tako bi pa moralo tudi biti.

V vsacem katehizmu stoji pod vprašanjem: Kaj so angelji? odgovor: Angelji so čisti duhovi. Obegnimo to na dekle, in recimo: Deklice so, ali naj bodo čiste. Čist je pa človek deloma po vnanjem, deloma po notranjem. In kakor je naloga vsacega človeka, skerbeti za to čistost, tako je to glavna dolžnost za ženski spol. Ženska je na svetu, da do-

pade. Zato se ona trudi in naj se tudi trudi, da si pridobi dopadajenje ljudi. Znano je, da še tako dobra in okusna jed nam ne diši tako, ako se nam poda v umazani posodi. Naj ima tudi ženska še tako lepe lastnosti, naj ima še tolike prednosti, človeku vendar ni všeč, ako je njena obleka zamazana, raztergana in stlačena. Dekle mora tedaj posebno na to gledati, da je njena vunanost dostojna. Ljudje so že taki, da toliko gledajo na vunanjo opravo. V nekterih slučajih imajo seveda prav, ali mnogokrat se tudi jako goljufajo. Pod lepo obleko ni vselej skrita tudi lepa duša. Vsi vemo, da se zdaj po obleki težko loči kuharica od svoje gospe, poštena dekle od nepoštene i. t. d. Ženska se zna neznansko potuhniti. Človek meni, da vidi angelja, pa v resnici gleda pošast. Pri nekterih ljudeh je za presojevanje človeka obleka glavna stvar, ali v resnici je to zelo, zelo postranska stvar. Tedaj tudi dekleta ne stori obleka. Vendar mora biti njena poglavitna skerb, da je lepo oblečena.

Ali čednost pri obleki mora imeti tudi svoje meje. Človek mora povsod in v vsem zmeren biti. Oblačiti se je treba le po premoženji. Za obleko dolgove delati, je jako neprijetno. Ženska naj se lepo oblači, ali lišpati se ji ni treba. Kaj, poreko ženske, „če se ne nališpam, se ne morem nikjer pokazati!“ — To je sicer res, kajti svet je že tak, da se mu le to dopade, kar blišči. A ravno za žensko bi bila ta naloga prav lepa, da bi pokazale ljudem, da ni le pod svetlo obleko tudi poštenost doma. Kako čudno je to nasprotje: oče prosi kruha ob cesti, hči pa hodi v svilo oblečena; ali mati je uboga dekla, hči pa nališpana gospodična.

Najpervo je treba na stariše vplivati, da otrokom ne dadó nič dragega. Ali ljubezen do otrok, ta je huda, ta je slepa, ta je velika zapejljivka. Ljubiti in ljubiti, to je razloček. Vprašam pa, ali ni ravno tako vesela hči siromaka, ki ima punico iz cunj, kakor bogatinova, ki jo ima od porcelana? Zakaj bi neki moral imeti bogatinov sin vse boljše, kot siromakov? Zato, ker ima njegov oče več denarja, se mi bo odgovorilo. — Kaj pa, če bi ga ne imel, potem bi pa moral njegov otrok s tem zadovoljen biti, s čemur je siromakov. In če bi moral biti potem, zakaj bi ne bil tudi sedaj? Oj, ti ljubi denar, ti vir vse sreče, pa tudi vse nesreče! Zarad tebe mora že terpeti toliko nedolžnih otrok. Ti si sveta vladár, pa tudi največi trinog svetá.

Čemu so otroku vse dragocenosti? Zató, da jih polomi in potare tako, kakor vse navadne stvari. Njegovo oko se navadi na njihov lesk in blesk, in tako se mu vcepi poželenje do denarja. Lepa reč je denar, pa tudi zmiraj potrebna reč, če tudi iz cunj, ali gerda so marsiktera sredstva, s katerimi si ga pridobiti skuša človek. Vsakdo zaničuje roparja, ki na cesti ustavi človeka, ter mu pobere ves denar s puško v roki; ali mnogo večega zaničevanja so vredni oni roparji, ki z rokavicami na rokah

in s prikloni vzemo denar, kateri jim človek sam da. Čuden napredek je to, da imamo v novejših časih tudi roparje v frakih.

Kakor sem že dejal, dekleta bi najlože pokazale svetu, da pod svetlo obleko ni samo poštenost doma. Naj govori pregovor, da obleka ne stori človeka, v sedanjosti je resnično, da ga le ona stori. Žnabiti je bil ta pregovor resničen takrat, ko je bil iznajden; ali s časom se je izpremenil svet, in zato bi se moralo tudi spremeniti mnogo pregovorov. Dekleta bi pa najlože zopet temu staremu pregovoru podelile svojo veljavo, — če bi hotele. To je pa najhujše, ker nočejo. Pa tudi mnogi stariši nočejo tega, hči mora nališpana hoditi in sicer zató, da ložje vjame kacega ženina. In kako se povzdigujejo stariši in hčere nad tacimi, ki niso nališpani. Čuden, čuden je ta svet, in ni čuda, da stari ljudje vedno želé nazaj onih lepih starih časov.

Obernem se tedaj do mater, onih zvestih varhinj svojih hčera s dobromislečim opominjevanjem, naj zatirajo kolikor mogoče nagnenje do lišpanja, in naj ga še same ne pospešujejo. Ako ima njihova hči lepe telesne in duševne lastnosti, bo lahko tako dobila ženina; ako si ga bo pa pridobila z lišpom, bode postala nesrečna žena. Nesrečen bode pa tudi njen mož. In čemú nesrečo množiti na tem svetu, saj jo je že tako dovolj. Bolje je, da se hči nikdar ne omoži, kakor pa če bi bila nesrečna ona in njen mož celo življenje. (Dalje prih.)

Matej Ravnikar Poženčan.

Kar je mati pripovedovala, kar stara popevala, to je lično posnemal in v duhu narodnem opéval V. Vodnik ter za rojakom svojim Zakotnikom (P. Dismas a s. Elisabetha Carn. Schischkanus, alias Joseph Sakotneck — † 1793 — collegit ruri in plebe antiquissimas Carniolicas cantilenas etc. cf. Bibliotheca Carniol. 1862 pg. 16.) nabiral tudi sam narodne pesmi slovenske. O njegovih dobi so zaslovéle krasne narodne serbske; po Kraljedvorskem Rokopisu l. 1817/18 staročeske, in prav po njih vnet začne Fr. L. Čelakovský (r. 1799, u. 1852) na svetlo dajati narodne slovanske l. 1822—25 ter vzbujati rodoljube k njihovemu nabiranju in vzajemnemu priobčevanju. Na Slovence se v predgovoru k svojim slovanskim pesmam obrača na pr.:

„Šta Vi . . . Slavjani, koji prebivate na plodnosnih bréžinah Save i Drave i drugih méstih? Obdélavate li vi mukom zamuknuti polja vaša? Gonite li vi bez pèsamah na pašu stada vaša? Zar bez pèsamah sprovdjate danke života? Nalazilo bi se bez dvojmbe i kod vas pèsamah, nu neima koi bi ih tražio“. Istina, g. Čelakowski, prava istina! odgovarja mu Stanko Vraz nato. Mile naše sestre na Muri, gornjoj Dravi, i gornjoj Savi (o tima bo je govor) pèvale su, i sveudilj jošter pèvaju il

pléville, il žito žele, ili tårle, ili prele, ili stada pasle, il vodu ili travu nosile. Ne zamnéva samo zavičaj njihov od ranoga jutra do mårkle noći od slovenskih veselih pèsamah, dapače oživljaju one š njimi s jedne strane gradove i varoši Horvatske, a s druge opominjaju nevérne brégove Blatnoga jezera na davno minule véke. — Nu, žalibože, ne rodi se čovék, koí bi ove iz duše izlazeće glasove prikupljao, uređivao i svétu saču-
vao bio“.

Tako je bilo; toda — na poziv verlega Čelakovskega in nekega pevskega društva Dunajskega jeli so i Slovenci zapisovati in vredovati ljudske pesmi, pobožne in posvetne, jih popravljati, ponarejati ter priobčevati, kakor Valentin Stanič na Goriškem, Bl. Potočnik pa L. Dolinar na Kranjskem, Peter Dainko na Štajarskem, kateri (r. 1787, u. 1873) poleg „sto cirkvenih ino drugih pobožnih pesmi“ l. 1826 dá l. 1827 v Radgoni v 8ⁱ str. 227 na svetlobo „Posvetne pesmi med slovenskim narodom na Štajarskem“. — Skoro potem pribrenči „Krajska Čbelica“ l. 1830—33 s svojimi umetnimi in narodnimi a zgolj posvetnimi pesmami. To pa zaskerbí nektere pobožne domoljube, češ, ta reč utegne pohujšljiva in zapeljiva biti našemu ljudstvu (pr. v Kr. Čbelic. II. Prešern. Nova Pisarija i. t. d.) in njej nasproti jamejo skladati svete in kratkočasne, toda skozi in skozi nravne pesmi, kakor Luka Dolinar (r. 1794, u. 1863), kateri v tehtnem predgovoru k svojim „pesmam v godove in praznike celiga leta“ v Ljubl. 1833. 8. VI. str. 250 piše na pr.:

„Ker nam je veselje do petja perrojeno, de hudič kakih gerdih in ostudnih pesem ne zatrosi in z' njimi naših serc ne popači, je Bog Psalme dal, de imamo od njih ne samo duhovni prid, ampak tudi kratik čas: zakaj iz posvetnih pesem pride žalost in škoda, in veliko težavnih reči, katere naredé dušo slabji in bolj mehkužno, iz duhovniga petja pa izvira velik dobičik, posvečenje serca in prava modrost, ker sveti duh hitro v serce pevca perleti . . . Pojte torej, prelubi pevci in pevke svete pesme; verzite od sebe tiste posvetne popevke, z kterimi vrage kličete, angela varha odganjate, dušo ranite, vest obtežate; pojte jih sami sebi ali drugim; doma ali na delu, v delovnikih in praznikih, de bote deležni duhovniga dobička (Str. IV. V.)“.

Vzlasti pa je bil Anton Slomšek (r. 1800, u. 1862), kateri je — v Ljubljani nekaj časa Prešernov součenec — postal v Celovcu prihodnjim duhovnikom, kasneje vsemu slovenskemu ljudstvu nekako duhovni voditelj po spisih svojih od l. 1832 i. t. d. Po njem vzbujevan je Matija Ahacel (r. 1797, u. 1845) na svetlo dal v Celovcu l. 1833 „Koroške in Štajerske pesmi“. Enokoljko popravlene in novo zložene v 8. str. 162, kjer se v predgovoru opominjajo ljubi Slovenci na pr.:

„Vém, da lepe pesmi radi pojete, ino z petjam sebi kratek čas,

drugim veselje delate, Bogu pa čest ino hvalo dajate. Nate! tukaj se jih vam eno čedno zbranje nar lepših pesmi podá, katere so polne lepih naukov, ino zalih, nedolžnih rožic pevske umnosti . . . Lepo vas prosim, ljubi brati ino sestre slovenskiga rodu, posebno vas mladenče ino mladenčice! opustite vse nesramne, vmazane, klafarske ino nespodobne pesmi, katerih je sama peklenska hudoba po svojih pomagavcih toljko na svet (kak ljulke v pšenico) zasjala. Skoz nje se le pošteni pohujšajo, nedolžni zapelajo, ino Bog se žali. Nikar gerdo, temuč le pošteno petje vam pravo ino stanovitno veselje daja. Pojte le, pa pojte pošteno, ino najte, da se vaših bogaboječih ino nedolžnih pesmi slaven glas po dolinah razlega, po hribih razdeva ino po gorah do nebes vzdiguje (Str. 5. 6.)“.

Dr. Fr. Prešern dobro vedoč, kdo tukaj govori in kam vse te pesmi z nauki vred merijo, zloží „Ahacelnovim pesmam“ znani zabavljivi napis (šuri — muri), Slomšek pa, kateri je l. 1834 spisal „Keršansko Devištvo“, potem „Življenja srečen pot za mladenče“, o njegovem prihodu v Ljubljano l. 1837 sam izročí šaljivega seršena:

Ker stara para zlomek
„Devištva“ preveč vzel,
Je mlajši njega Zlomšek
Prodajat ga začel.

Kakor drugi rodoljubi slovenski — je tudi Ravnikar že l. 1823 skladati jel pesmi slovenske, predstavljati iz nemščine, pobirati in spisovati si razne narodne, pobožne in kratkočasne, ponarejati jih po Vodnikovih, po Čbelici in celo po Ahacelnovih, najprej v Ternji na Pivki, v živo pa na Gori nad Sodražico.

Bilo je med l. 1833 — 38, da sta dva sloveča domoljuba od nasprotnih strani pogostoma hodila po slovénških deželah in véрно opazovala naše ljudstvo v ta namen, da bi mogla kaj storiti njemu v korist in domovini na slavo. Pervi je bil A. Slomšek (gl. A. Mart. Slomšek von Fr. Kosar. Marburg. 1863. 8. 326. pg. 21 — 40.); drugi je bil Stanko Vraz (gl. Dëla Stanka Vraza. V. U Zagrebu. 1877. 8. XXI. 432). Sad svojega potovanja po slovénških pokrajinah je le-tá priobčil v knjigi:

„Narodne pësní ilirske, koje se pëvajú po Štajerskoj, Kranjskoj, Koruškoj i zapadnoj strani Ugarske“. Skupio in a svët izdao Stanko Vraz. Razdëlak I. U Zagrebu. 1839. 8. XXII. str. 204.

Na drugem listu je čitati: „Učenomu gospodinu Vuku Stefanoviću Karadžiću . . . ovu knjigu u znak harnosti za ugodne nauke, koje prima čitanjem njegovih narodnih dëlah, posvetjuje Stanko Jozipović Vraz, Slovenac Cerovčanin“. — V predgovoru kaže, da so v zbiranju narodnih pesmi podpirali ga drugi — „u čem mi někoja gospoda domorodci pripravnimi rukami priskočije . . . Na svàrsi ovih rëčih zahvaljum svoj gospodi domorodcem, koji su me u sabiranju i

izdavanju ove knjige gradivom podpomogli, moleći ih, da mi i u naprédak svoje prijateljske ruke neuztegnu“ . . . V kazalu so oni domorodci pri posamesnih pesmih imenovani na pr. M. Prelog, Jos. Muršec, Dr. Prešern, M. Kastelic, Ant. Rudež i. t. d.; naslednje pesmice pa so zaznamnjane le z zvezdico (*): „Ribniška Alenčica; Poljska kraljica; Dominkova Ančika; Ribniška Jerica; Hlevar; Nezvesti gospod; Marjetica ino Terdoglav; Jezd k ljubici“. — So pa vse iz zbirke Ravnikarjeve, kateri se — sam duhoven — berž ko ne z ozirom na omenjene besede o posvetni poeziji slovenski ni pustil tiskati po imenu. — Da pa je narodne pesmi Poženčan verlo nabiral, o tem pripoveduje Vraz str. XI. XII. na pr.:

„Izmedju njegovih (Vodnikovih) naslédnikah zasluđuje sveusàrdnu čast i pohvalu krajnski vlastelin g. Andria Smole. On ne samo što je prepisivao iz ustih naroda pèsni, nego je i naimao sposobne zato ljude, blagodarno naplatujući trude njihove. Nèkoje od pèsamah njegove sбирke pritisnute su u II. i III. razdélku Krajnske Čbelice. I vlastelin g. A. Rudež; slavni krajnski pèsnik Dr. Fr. Prešern, bibliotekar M. Kastelic, prečastni g. M. Ravnikar sakupili su u Krajnskoj više komadah narodnih pèsamah. — Nu ovi sabiraoci ne prelaziše granice Krajnske, i kao dèlo samoga diletantizma ostà trud njihov ponajviše u rukopisih, i tako obćenoj potreboći neodgovori. Svestranoj ovoj potreboći težio je pàrvi zadovoljiti Poljak Milan Korytko. On došavši god. 1837 u Ljublanu prigàrli cèlom dušom taj poso, zato upravi na Krajnce proglas jedan (vid. Ilirisches Blatt Nr. 23. 1838), u kojem on obeća, da će sve blago na narodnom polju sakupiti. Njemu izručiše i g. g. Smole, Rudež, Dr. Prešern, Kastelic i Ravnikar svoje rukopise“.

Emiliju Koritku.

Na Gori sredi rož ograja
Zaslišim en klopit klopit,
Jezde dorata eden haja —
Kdo pride k meni in od kod?

„Osoda v Krajno me vodila,
Mi novi gost prijazno dé —
Dežela Poljska me rodila,
Emilj Koritko mi ime.

Nesreča tira me po sveti
Samo zato, ker sim Poljak;
Moj rod obsojen je terpeti,
De žuli jarem ga težak.

Če barka in predraga roba
Pogrezne se v strašno morje:
Leto ti živa je podoba
Osode moje preterde.

Pa tukaj petje me slovensko
H zavedi novimu budi;
To petje vem, de ni sirensko,
Za njim serce mi hrepeni“.

Poljak, Slavjan si in prijatel!
Mu rečem jez na to vesel,
Li srečen duh te sim perpratil:
Slavjan Slavjana bo objel.

Domač Parnas je tukaj, stopi
Slovenjih pevski sliši zbor,
Visoko per nebeškim stropi
Pozabi teže, šum, pomor!

Pokorščina.

(Dalje in konec.)

Pride pa še drug uzrok, zarad katerega je pokorščina neogiblivo potrebna. Pokoren biti je vsak človek dolžan, tu ni ga razločka v starosti ali stanu. Pokorščina mora biti v državi, v cerkvi, v družbinem občevanji; pokorščina je podlaga vsemu npravstvenemu in socialnemu redu. A otrok se mora izobraževati za praktično življenje; pridobiti si mora glavnih kreposti, ki so pogoj vsaki npravni povzdigi in vsaki čudoredni delavnosti, pridobiti si mora spretnosti, še preden npravna misel more delati iz prostega nagiba. Človek gre, kamor ga serce pelje; a on se mora svojemu nagnjenju zoperstaviti, svoje želje mora krotiti, ako motijo npravstveni red. V zreli starosti pamet razlaga postavo. Dokler pa še pameti ni, mora otroku na strani stati odgoja, ki mu daje postave, tuja veljava, in njena zapoved nadomestite pamet, ki se še ni razvila. Ko pa človek svojo voljo uklanja veljavi, zgodi se, da se odvadi vstrezati čtnosti.

Npravstvena odgoja si v prvi versti prizadeva, da utemelji značaj, a značaj je v tem, da človek ravna po načelih. Od kraja so šolska načela, pozneje pa pravila človeštva. Od kraja je otrok pokoren postavi; sicer so načela tudi postave, a subjektivne, ker izvirajo iz človekovega razuma. Značaj otrokov posebno učencev, razodeva se v pokorščini. Od kraja mora človek samovoljnost podvreči uredjeni volji rejnikov; potem naj se uči svojo voljo uklanjati postavi, ki v njem govori, da postane sam postava in tako polnodoben. Nekateri mislijo, volja dobiva moč in samostalnost le tako, ako se prosto giblje brez vsacega omejenja. Za odgojo ni ga slabejšega pravila od tega. Ko se svet derži tega načela, razumemo lahko marsikatero znamenje časa in to nam opraviči občno pritožbo, in lastna skušnja uči, da si mladina ne da nič dopovedati, da se brani vsacega utesnjenja in misli, da je uže prikračena v njenih pravicah, ako se kdo skuša zoperstaviti njeni razuzdanosti.

Šolska odgoja noče zatreti svobodne volje v človeku, marveč hoče taisto vzgojiti. Le samovolja, samopridnost se mora vtesniti, a volja vterditi in vkrepiti za dobro in pametno.

Sicer je pokorščina in podložništvo pod tujo voljo včasih nadležno, in mladina bode h krati hotela znabiti se vezi. Narava pri ljudeh je zelo različna, a vendar vsaka hoče biti neodvisna toliko, kolikor narava sama

mejá ne stavi. Vendar pravi gospa Neker, ki je otroško naravo tanko opazevala, po vsi pravici, da se vsak otrok po naravi nagiba na to, ka se podverže naši volji, vsaj tačas, kedar ga vodimo stanovitno in dosledno. Pri odgoji je stvar najbolj težavna ta: spoštovati pri otroku značajnost, a vendar tirjati od njega pokorščino. Nemogoče pa to ni. Poglejmo, kako je to med starši in otroci. Otrok pravi: jaz sem očetov, materin, ker ju ima rad, ker jima vse zaupa, iz tega zaupanja pa izvira svobodna, otroška pokorščina, ki nas močno gane in je nad vse vzvišena.

Gojitelj mora, to je prva postava, veljavo imeti pri gojencu in tirjati od njega pokorščino. Naj nevarnejši sovražnik tukaj je pa svojeglavnost in svojevoljnost. Ta se mora ukrotiti in upogniti veljavnosti. Da je pokorščina kaj vredna, mora biti notranja, t. j. ne sme se naslanjati na oblast in strah, marveč na npravstvene nagibe. Samo unanja pokorščina, ki se naslanja le na strah, da se ogne kazni, pokazi značaj gojencu, ki je le toliko časa učeniku pokoren, dokler se strahovanja boji. Žalibog, da je res tako! Sam sebi izročen, bode se znebil dresure in hodil po svojih napačnih potih. Prava pokorščina je le tam, kjer kalí versko seme. Otroci naj vedo, da pravični Bog tirja pokorščino, in da je vsak človek obvezan podvreči se Bogu in spoštovati vse tiste, ki otrokom vkazujejo namesto njega. Pokorščina do nekaterih oseb, a ne do vseh, ki jo imajo po pravici tirjati, n. p. če je otrok pokoren očetu a materi ne, nima v npravstvu prave vrednosti in ni stanovitna za prihodnje življenje, ker unanje okoliščine jo določujejo. Zarad vestí se mora pokorščina tirjati, pa tudi skazovati.

Pokorščina naj bode od začetka slepa, uzrokov povelju ni treba praviti. Vsaka reč ob svojem času. Ko je pamet zreła, tačas naj se praša po vzroku in učinku, a otrok mora zaupati starejšim osebam, to je znak otroških let. Otroku je gojitelj vzor vsega lepega, blagega in resničnega, njemu se mora nepogojno podvreči dotlej, da more sam tergati sad od drevesa zpoznanja dobrega in zlega. Nasproti taki (slepi) pokorščini je, ako se praša po uzrokih, zakaj se mora to ali uno opuščati? Največ ne prihaja to iz vedoželjnosti, marveč namen vprašanja je ta, da bi gojitelj kaj odjenjal ali da bi se otrok zapovedi ognil. Ako pa otroku tu in tam obvelja, takrat neha vsa odgoja in otrok se le slučajno dobro izreja, ker izročen je slučajnosti, da ga izreja. Ako pa z leti raste tudi previdnost in pamet, je tudi treba drugače ukazovati. Zapovedi se pove uzrok in pokaže se, kako pametno je, ako se stori to, ali opusti uno. Zapoved naj se izreče kakor želja, pričakovanje, še celo kakor prošnja. Včasih se le sploh pove, kaj se ima zgoditi, kako se ima izpeljati, naj gojenec sam najde, da se vadi, in pokaže, kaj zna storiti, ako se njemu daje svoboda.

Opomnili smo: pokorščina je podlaga vsakemu uzgojevanji, in prvo,

na kar ima gledati odgojitelj, da se gojenec vadi poslužen biti. Važno je tedaj, ako gledamo pravila, po katerih se doseza imenovani smoter.

1. Ne ukazuj preveč in ne prepogosto. Nepotrebna sila razdraži. Ogibaj se tiste ženske navade, ki hoče zmirom ukazovati, kako in kedaj se ima otrok prestopati in gibati. Pri tem ni mogoče prostega razvijanja. Ukazuj le tam, kjer je potrebno, in kjer to zahteva blagor učencev.

2. Ukaz naj bode določen, resno naj se ukazuje, vendar ne čmerno! Stori to! opuščaj to! Ne ukazuj nejevoljen ali razdražen, marveč miren in krotek. Kedar ukazuješ, premišljuj, koliko jih je za tabo in kdo so, n. p. oče, kako daleč more sina strahovati, domači učenik, koliko, ga bodo podpirali stariši, školnik, koliko se ima zanašati **na višjo šolsko oblast?**

3. Ako si kaj ukazal, ostani pri svoji besedi dotlej, dokler so tiste okoljščine in glej na to, da se izpeljuje ukaz. Kdor ne zna povdarjati svojega povelja, ali je prekliče, kedar zadene obtežave, draži k nepokorščini bolj, kakor jo odpravlja. Otroci naj spoznajo, da je volja učenikova močnejša od njihove, in da ni sredstva, da bi se ji odtegnili. Poskušali bodo to gotovo. Otrok se bo trudil in trudil, da bi njemu obveljalo in da bi prelomil nasprotje.

4. Nepokorščina naj se vselej kaznuje, prizanese naj se temu, komur gre. Strogo naj se postopa. Ako to boli od začetka, bode pozneje toliko bolje. Pokorščina do starišev, do gojiteljev, to ponavljamo ob sklepu, je neogibljivo potrebna, sicer je odgoja prepuščena slučajnosti, a tukaj ne mislimo na tisto pokorščino, katera pride po palici, ker ta rodi služnost, marveč tisto kerščansko pokorščino, ki se upira na ljubezen in izvira iz zaupanja do gojiteljev. To bi bila prava pokorščina; koliko otrok, recimo kar na ravnost, koliko starišev, pa hoče spoznati, da ima odgojitelj le blagor sebi izročene mladine pred očmi? Zato je pa dan danes tako težavno stanje učiteljem in gojiteljem!

Naravoznanstvo v ljudski šoli.

Pod tem naslovom hočemo nektere prirodne snovi metodično in praktično obravnavati, kakor to zahteva sedanja ljudska šola. Praktičnost je v tem, da mladež svojo okolico natančno spozna in bližnje prirodzanske prikazni v naravi, kakor tudi obertniško življenje prav razume.

Telesu.

Njih složnost (skladnost) in razlika.

Vidimo, kako da stvari v naravi svoj prostor zavzemajo. Vse pa, kar napolnuje kak prostor, da v njem v ravno tistem času nič drugega biti ne more, zovemo tvarino; vsako v prostoru omejeno tvarino imenujemo telo. Tvarina pa je le na nekaterih mestih v prostoru, ona je ome-

jena. Telo ali stvar imenuje se pa katerikol omejeni del tvarine, bodi si velik ali tudi majhen.

Na vsakem telesu moremo pa razločiti njegovo raztegovanje ali prostornost. Ako opazujemo n. pr. peč, tedaj razločimo nje širjavo, višavo in daljavo.

Dalje: tam, kjer se konča ali neha tvarina peči, vidimo prostornost nje poveršja, in ako pa vse poveršje omejenega prostora opazimo, tedaj rečemo, da vidimo telesno prostornost ali prostornino.

Ker pa napolnuje tvarina posebne dele prostornosti, je ona prostorna; ona ima tedaj lastnosti prostornosti. — Raztegovanje v eni nepremenjeni meri zovemo ravno čerto, pripomoček pa, s katerim se ona meri, imenujemo mero dolgosti. Z mero za ploskev merimo prostornosti ploskev, in z mero za telesa merimo pa prostornine. Vsa telesa končujejo se pa na svoj posebni način, in zato narejajo one tudi razne podobe; n. pr. kocka i. t. d. je voglata, jabelko, obla in dr. pa okrogla.

Ako hočemo kamen ali kos lesa skupaj stlačiti, prepričamo se, da sili, katero v to porabljam, se nekaj zoperstavlja ali upira. Ta upor izvira iz stvari in je moč, po kateri stvar prostor napolnuje. To moč imenujemo raztezno ali razširno moč.

Zavoljo razteznosti ne more biti ob enem in tistem času v tistem prostoru dvoje reči. Po tej moči podučimo se tudi o bitnosti stvari razun nas; ker one branijo našemu telesu prostor, ktereга so že druga telesa zavzela.

Vzemimo n. pr. mehur s zrakom napolnjen. Ako ga stisnemo kje, uda se nam, a napne se zopet, ko ga nehamo stiskati. Kaj se pa zgodi z mehurjem, ako iztlačimo iz njega zrak, ter ga obesimo nad vročo peč? — (Mehur se napenja.) Kaj pa je temu vzrok? Ostali zrak v mehurju obdaja in pritiska na mehurjeve strani. To se pa zgodi zavoljo tega, ker se posamezni zrakovi delki drug od drugega ločijo, s kratka: zrak se razteguje. — Ako izpustimo sogreti zrak zopet iz mehurja, toraj postane mehur zopet bolj omahel, in ako ga pa zopet k gorkoti približamo, kaj se z njim zgodi? — Mehur se napne. Zavoljo česa? — Ktere lastnosti zapazimo toraj pri zraku? — Lastnosti raztegovanja. — Plinava telesa imajo to lastnost, in to raztegovanje je brez mej. Vse druge razlike pa zapazimo na terdnih telesih. Ako primerjamo n. pr. železo, vosek, steklo, verbovo šibo, drat, železni pleh i. t. d. se tega prepričamo. Železo pravimo, da je terdo, ker se ne spremeni, ako ga tlačimo. Steklo je kerhko, ker njegove delke z udarcem lahko razločimo. Verba je vlečna, ker nje delki po spreminjenji zopet prejšno podobo zavzemo. Drat in železni pleh sta pa raztezna, ker se vsled tolčenja ali potegovanja dasta podaljšati, da ji ni treba razdeliti.

(Kadar so učenci vse to s pomočjo učiteljevo poiskali tu in tam in tudi

našli, dobro je, ako jim za ponavljanje stavimo o vsem tija in sim pismena ali ustmena vprašanja, ker tako se učence najlože privadi na samostojne in skupne odgovore, kar je za nauk sploh in tudi za pozneje življenje neizmerne važnosti. Ne more se pa to smatrati le za spretne govorniške vaje, ampak tukaj ima učitelj najlepšo priliko da spozna, kaj, kako in koliko so njegovi učenci od vsega razumeli in si prisvojili.)

Naj sledé v ta namen nektera taka vprašanja:

Kaj je telo? — Kaj je tvarina? — Ktere prostornosti razločujemo na telesih? — Ktero prostornost imenujemo ravnostno? — Kaj je razumeti pod besedo prostornina? — Na kaj je treba paziti ali gledati, ako hočemo ogledati telesno prostornost? — S čim merimo ravno, ploskevno in telesino prostornost? — Kako dobi telo svojo podobo? — Kaj je to, razširna moč? — Zakaj ne more biti v enem in ravno tistem kraju ob enakem času dvoje ali več teles? — Ktera so najimenitniša znamenja na vsakem telesu? — Kaj znači beseda skupnost? — Ktere zveznosti razločujemo? — Ktera telesa so trdna? ktera kapljiva? ktera plinava? — Ktere podobe zveznosti zapazimo na trdnih telesih? — Kdaj pravimo, da je telo trdno? kdaj mehko? — kerhko? vlečno? raztezno? Imenujte nektera trdna, mehka, kerhka, vlečna in raztezna telesa! —

(Samo ob sebi se ume, da se ne zahteva, da bi se vsa vprašanja v tem redu in v tej obliki rabila.)

Prikazni privlake sploh, in posebno pri trdnih telesih.

I. Z v e z n o s t.

Učili smo se, da so telesa sestavljena iz zelo majhnih delkov. Je li to pa tudi resnično? — Ali se nam ne vidi n. pr. svinec, srebro, zlato, voda i. t. d. kakor ena sama in nepretergana tvarina? To se sicer vidi, a v resnici one vendar nikakor ne narejajo tako snov. — Pri slapu vidimo n. pr. da se voda v prah razbija, očitno je tedaj, da obstoji ona iz majhnih delkov. Ako veržemo n. pr. košček ali zerno soli v vodo, razstopi se to v kupici, in nekaj soli je potem v vsaki kapljici. Ravno to se zgodi, ako veržemo košček sladkorja v kupico vode. Kako je vendar to mogoče? — Sol in sladkor sta se v vodi, ali prav za prav med vodne delke razdelila. To je pa le mogoče, ako so med vodnimi delki majhni prostorčki, ktere solni in sladkorni delki zavzemajo. Razkroj ali raztop soli in sladkorja v vodi nam toraj priča, da tudi voda obstoji iz zelo majhnih delkov, med kterimi so majhni prostorčki.

Da se tudi s zrakom godi tako, kakor z vodo, vidimo iz sledečega. Ako prinesemo košček pižma v sobo, toraj je ona kmalo polna močnega duhu, in pižem le za spoznanje ni izgubil od svoje prvotne teže. Tako se v zraku tudi razširjajo solnčni prah, vonjave cvetlic, vodena para i. t. d. Ali se pa to more tudi reči o trdnih telesih, n. pr. o svinцу, srebru i. t. d. Gotovo! Se ve, da s pomočjo najboljšega povekševalnika, kterega se v

ta namen poslužimo, da bi vidili majhine delke in prostorčke na svincu ali srebru, ne moremo jih razločiti, pa oni so vendar.

Razteznost, podoba, in razširna moč, so najimenitniša znamenja, ktera zapazimo na vsaki stvari; enake so si v tem vse stvari. Kajti brez teh lastnosti si še stvari misliti ne moremo, zato pa tudi te lastnosti imenujemo potrebne ali splošne lastnosti. Še druge lastnosti (o katerih bomo pozneje govorili) kakor so. luknjičavost, deljivost, teža, gibanje imenujemo postranske ali naključne lastnosti, ker si lahko mislimo stvar tudi brez teh lastnosti.

Do sedaj menili in ozirali smo se na skladnost stvari, pogledjmo sedaj še malo njih razliko!

Tukaj je kamen, tam teče voda in tukaj pihlja zrak. Kamen, voda, zrak — kako različna so vendar ta telesa! Ako si kamen bolj natanko ogledamo, tedaj zapazimo, da je sestavljen iz veliko majhnih delkov, kateri se težko eden od drugega sprostiti dado. Vodo razdelimo že lažje v posamezne kapljice, in vsaka kapljica se da sprostiti precej na široko, in s zrakom se to naredi še veliko lažje.

V ravno imenovanih telesih je tedaj razloček v zveznosti njihovih tvarinskih delkov. Za vsako zveznost nam pa služi zopet drugo ime. Telesa, ki imajo stanovito podobo (kakor n. pr. kamen), katerih drobci se le siloma dado drug od drugega odločiti, zovemo trdna telesa. Drobci drugih teles (n. pr. vode) se pa lahko odločijo ali premaknejo, to so pa kapljiva telesa, ker vzamejo podobo posode, v kateri so, in nimajo stanovitne podobe. Telesa pa, katerih drobci se vsled toplote eden od drugega tako odločijo, da se nam zdi njih zveza popolnoma pretergana, imenujemo pa plinava telesa. Plinava telesa nimajo stanovitne podobe, ne stanovitne prostornine, ker ta poslednja po tlaku od zunaj delajočem, zamore je poljubno povečati ali pomanjšati.

Na vodi vidimo, kako lahko posamezni delki eden čez drugega, ali eden mimo drugega zderče. Ako pritiskamo v posodo z vodo napolnjeno s primerjenim pokrovom, toraj čutimo, da se voda v posodi ne da čutiljivo stisniti, in ako jo zlijemo na mastno, smolnato ali vprašeno poveršje, vidimo, da se narede kapljice. Tega se moremo pa prepričati pri vseh kapljivih telesih.

Drugače se pa godi s zrakom. Kajti zrakovi delki se dado kakor smo slišali še lažje drug od drugega ločiti, kakor delki vode.

(Dalje prih.)

Dopisi in novice.

— Iz c. k. dež. šl. sveta v Ljubljani dnè 27. decembra 1877. Kar se tiče zahtevanj, ki se bode stavila pri zrelostnem izpitu iz talijanskega jezika na tukajšni višji realki se je predložil nasvet c. k. ministerstvu. Gimnaz. profesorju se je dovolila 4. službena doklada.

Za ta kraj je bil izbacnjen gimn. učenec.

Poročilo zastran revizije šl. i. uč. reda se je predložilo slav. ministerstvu, isto tako tudi prošnja umirovljenega učitelja na vadnici za zvišanje njegove pokojnine.

Zbirka polžev, nabral farni oskerbnik g. Šimen Robič na Šenturški gori, se je dala šoli na Kerškem, a g. Robiču se je izrekla priznanica.

Sporočilo ravnateljstva c. k. izpraševalne komisije za splošne ljudske in meščanske šole o delavnosti l. 1877 se je predložilo slav. ministerstvu.

Prošnja učitelja, da se mu dovoli odškodnina za stanovanje, je bila zaveržena.

Nasvetu okrajnega šol. sveta v Postojni za napravo 4razredne šole za Ajdovščino in Šturijo se ni priterdilo.

Pisma, zadevajoča uravnavo šole v Račah, in stavitev šole v Ambrusu, potem pisma za šolo v Šiški so bila poslana kranjskemu deželnemu odboru.

Prošnja šolske občine za državno pripomoč pri zidanji ljudske šole je bila odbita.

Na ljudskih šolah v Koroški Beli, Kranjski gori, na Dovjem, v Mošnjah in Gorjah se je od 1. januarija 1878 plača povišala od 400 na 450 gl.

V stalne učitelje so bili poterjeni: g. Alojzij Jerše iz Duplice pri Zagorji za nadučitelja v Trebnem, Pavel Kavčič, stalni učitelj v Postojni, Ignacij Vencais za Sv. Križ in Janez Kutnar za Žužemberg.

Prošnja učiteljske sirote za letni dar po milosti se je izročila slav. ministerstvu.

Brez prizivov in prošenj za olajšanje kazni, brez prošenj za oprostitev šolnine za nagrado in denarno pripomoč se nikdar seja ne konča, tedaj je bilo tudi to 27. dec. na dnevnem redu in bilo je razrešeno.

— Iz seje c. k. dež. šl. sveta dnè 10. januarija 1878.

Na dnevnem redu je bilo:

Privatnemu učencu se je dovolilo napraviti zrelosten izpit na ljubljanski gimnaziji v drugi polovici septembra 1878.

Pritožba ljudskega učitelja zoper razsodbo okrajnega šolsk. sveta, v kateri mu je bilo prepovedano postransko opravilo ovirajoče njegovo službo, bila je zaveržena; prošnja šolskega vodstva za znižanje učnih ur v tednu otrokom iz vasi oddaljenih šol, ni bila vslišana.

Učitelju na c. k. izobraževališču se je priznala tretja petletna priklada.

Kranjski deželni odbor se je poposil, da odrajta pokojninskemu zavodu kranjskih učiteljev zaostalo svoto od izpraznjenih učiteljskih mest.

Nadaljevalno posvetovanje je bilo o osnovi, po kateri se ima izpeljati ukaz, ki se tiče podučevanja v verozakonu na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, in o trošku za to podučevanje, osnova se je poslala knezoškofovemu redništvu.

Da se trirazredna ljudska šola v Ratečjem spremeni v štirirazredno v tem je bilo ukazano nadaljno pozvedovanje.

Drugemu učitelju v Dragatušu se je vstanovila plača s 450 gl.

France Stojec, učitelj v Kranjski gori, odbran (presentiran) za učitelja na Verhniki, je bil poterjen, in dekret mu je bil poslan.

Prošnja učiteljske vdove za pokojnino se je napotila s pripravnim nasvetom kranjskemu deželnemu odboru.

Razrešene so bile prošnje: za oproščenje šolnine, izposojilno izplačevanje in denarno pripomoč, potem nasveti za nagrado zasilnemu uku in poduku v ženskih ročnih delih na nekaterih ljudskih šolah.

Š o p e k

mičnikih napevov za šolo in dom.

Pod tem naslovom je naš požertvovalen tiskar g. R. Milic zopet založil malo knjižico, ki bode g. g. tovarišem morda »dobro došla«.

Da je zbirka mikavnih otroških napevov za ljudsko šolo potrebna, se je že toliko in tolikokrat naglaševalo. Tej potrebi zadostiti, postopil sem se dela in odbral ter vredil iz raznih pesenskih zbirk ali virov tó, kar sem po občnem in svojem okusu za dobro spoznal svojemu »Šopku«. Povezal sem vanj 52 kratkih, posluh izobraževalnih in serce blažilnih pesnic. Ne, da bi se ponašal z nabranim »Šopkom«, a preverjen sem, da bode dopadal, in da se bodo napevi zelo priljubili mladini, če se jih le dobro navadi. Če je namreč veselje do petja enkrat zbudeno, potem je tudi vspех pri pevskem poduku za čas šolanja in za prihodnost zagotovljen; in to je tudi smoter temu nauku. Koliko se bode s »Šopkom« dalo doseči, o tem pričakujem ob svojem času nepristranske kritike.

V zbirki se nahaja 8 jednoglasnih, prav lahkih napevov, dasi s tem ni rečeno: »Dvo- in triglasne pesnice se ne smejo jednoglasno peti! Dalje je 29 napevov vredjenih za dva glasova, in 4 so triglasni, pa se razen štev. 48. vsi drugi tudi lahko jednoglasno pojo! Vverstenih je 11 kánonov za dva, tri in štiri glasove; kánoni se s perva morajo prav temeljito vtisniti v spomin jednoglasno; ko jih otroci dobro pojó, razdelé se v dve skupini in vsaka za se večkrat druga za drugo kánon ponavlja jednoglasno. Pozneje naj druga skupina, ko perva že poje pri kánonovem znamenji » 2 «, skuša posnémati začeto petje od kraja. Dobro je v začetku, ko je dvoglasna vaja združena, da ste stranki druga od druge obnemeni, in da si deca ušesa z roko zatisne, ker bi sicer druga drugo motila ali zapeljevala v jednoglasno petje. Istotako je treba pri tri- in štiriglasnih kánonih postopati. Mnogovbranega petja si z nobenim drugim sredstvom tako naglo ne moremo pridobiti. Sila težko si mladina zapomni iz napeva drugi ali tretji glas. Po kánonih pa se to igraje doseže in naj hitreje se s tem čut za mnogoglasno petje vzbudi. To vse omenjam le mimogredé, zato da se opravičim, zakaj sem toliko kánonov v »Šopek« nabral, in zakaj da g. g. tovariše na to stroko napevov posebno opozorujem.

Ker § 59 provizoričnega šol. in učnega reda dne 20. avgusta 1870 in istotako naši normalni učni čerteži velevaljo, da se otroci tudi dobrih ljudskih pesni vadijo, je v »Šopku« izmed 52 napevov deset narodnih, ki se jih sme mladina v vsakem obziru učiti; naj tukaj priobčim iz »Šopka« štev. 44:

Siničja tožba.

Zložno

Napev národní.

Sto-ji u - čil-na zí-da - na, Pred njó je sta - ra já - bla-

na. Ta já - bla - na je vó-tel pánj, Si - ní - ca zno - si gnez - do vánj.

Narodnim našim pesnim je večidel predmet ljubezen ali pa rodo- in domljube. Dasi to zadnje ravno ni napačno in je celo učiteljem dolžnost, gojiti ljubezen do ožje in širje domovine, vendar sem se pri izbiranju skerbno ogibal tekstov tacih, ki bi morebiti nagibali na politično stran, ter bi dajali povod, da se učiteljem zabrani, iz »Šopka« rabiti kako pesnico v ljudski šoli. — Ker se niti gospod založnik, niti jaz ne nadejava nikakoršne koristi od tega podvzetja, naj tukaj upanje izrekam, da slavna šolska gosposka ne bode zavirala razprodaje ne obilo tiskanega »Šopka«, ki je namenjen, po svoji skromni moči vsaj za nekaj časa pripomoči, da se želja prevzvišenega gospoda učnega ministra gledé petja začne pri temelju, t. j. v ljudski šoli, dejansko izverševati.

»Šopek« je mehko vezan, obsega 48 strani v 8° (velikost dr. vit. Močnikovih računíc) in stane vseh 52 napevov 30 kr. pri gosp. založniku R. Milicu v Ljubljani.

Besede brez napevov se dobé tudi v posebni prav majhni knjizici ravno tam na prodaj po 6 kr. Kaj primerna je ta knjizica za mali darek pridnim otrokom, ker so nekatere pesnice tudi prav vgodne za deklamovanje.

Komur dojde »Šopek« v roko, naj skerbi, da ne zvene, temuč, da se prav lepo razevita na blagor izomike drage mladine. *F. Stegnar.*

— **Vabilo** k trinajstemu občenemu zboru »Matiice Slovenske« 13. februarja 1878 l. ob 4. uri popoldne v Čitalnični dvorani v Ljubljani. Vrsta razgovorov:

1. Prvosednikov govor.
2. Tajnikovo poročilo o odborovem delovanji od 1. januarja do konca decembra 1877. l.
3. Račun od 1. januarja do konca decembra 1877. l.
4. Proračun od 1. januarja do konca decembra 1878. l.
5. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun o novém gospodarstvu vsled §. 9. Matičinih pravil.
6. Razgovor zarad izdavanja znanstvenega časopisa.
7. Nasvétje posameznih udov.
8. Volitev 16 novih odbornikov, in sicer namesto onih, ki vsled §. 12. Matičinih pravil izstopijo iz odbora.

— **Jezičnik XV. Leto.** A. Krajska Čbelica s Čbeličarji. B. Dr. Jakob Zupan. C. Vladika Matej Ravnikar. D. Dr. J. Zupan in Dr. Fr. Prešern. Spisal v »Učit. Tov.« 1. 1877 Jos. Marn v oddelkih — se v nekterih zvezkih posebej natisnjen dobiva pri bukvarji g. M. Gerberji. —

— **Blagorodnemu gospodu vitezu dr. Fr. Močniku**, nadzorniku v pokoji, izreka za poslanih 10 gl. in za blago sočutje naj toplejšo zahvalo odbor »Narodne šole«.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. Na 4razredni ljudski šoli na Duplici pri Zagorji tretja učiteljska služba z l. p. 500 gl., iz bratovske matice in od rudnika je zagotovljene priklade 100 gl. Prošnje do 16. februarja krajnemu šolskemu svetu na Duplici pri Zagorji.

— Na enorazredni ljudski šoli v Ihanu je učiteljska služba z letno plačo 450 gold. in prostem stanovanjem izpraznjena. Prošnje za to službo se morajo do 15. svečana t. l. krajnemu šolskemu svetu v Ihanu predložiti.

C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku dné 9. januarja 1878.